

Psi si
dobře
rozumějí
i beze slov

Jasně signály

Jako majitelé psů se denně musíte utkávat s novými výzvami. Od psa se dnes žádá, aby se bezproblémově začlenil do rodiny jako příjemný společník a aby se přátelsky choval i při setkáních s jinými lidmi a psy.

Ať už jste se svým psem kdekoliv, ať se setkáte s jinými psy, malými dětmi, cyklisty, běžci pro zdraví, turisty nebo třeba s listonošem, váš čtyřnohý přítel se stále má chovat sociálně únosně, tedy snášenlivě. Je třeba si uvědomit, že žít v dnešní době pro psa není zrovna jednoduché. Je na člověku, aby mu objasnil, jaké chování u něj považuje za vhodné a sociálně přijatelné a které ne. Není to tak těžké. Existuje totiž forma druhově odpovídající komunikace, která vám svou srozumitelností a jednoduchostí dává do ruky možnost dorozumění, s jejíž pomocí si váš pes velmi rychle a s maximální přesností najde způsob fungování v našem každodenním životě,

který je pro něj na začátku složitý a nerosrozumitelný.

Jak vám porozumí

Prostřednictvím binární řeči, jak označují použití binárního systému na rovině komunikace, si pes bude schopen zařadit vás a vaše způsoby chování. Bude schopen pochopit, co je žádoucí a co nežádoucí. Binární systém zjednodušuje komunikaci mezi člověkem a psem. O co jde? O jasné a jednoznačné rozlišování a používání binárních signálů „ano“ a „ne“, pozitivního a negativního. Pokud to dokážeme, budeme schopni během velmi krátké doby úspěšně uskutečnit komplexní interakci mezi námi a naším

psem. Náš pes bude vždy vědět, na čem s námi je. V každé situaci budeme mít k dispozici společný kód, jehož prostřednictvím budeme společně se psem zvládat nové a nové výzvy.

Kde se vzala binární řeč?

Dlouhá desetiletí pozoruji psy v kontaktu s jejich vrstevníky. Nespočet těchto kontaktů jsem zaznamenal videokamerou a následně obraz za obrazem analyzoval. Pes svůj svět prožívá binárně ve smyslu úspěchu nebo neúspěchu. Úspěšně se orientuje podle dvou protikladných stavů. Buď to jde, nebo to nejde. Při tom se zásadně orientuje na vyřešení situace podle hesla Nějak to půjde vždycky!

Psi mluví zřetelnou řečí

Psi disponují velmi diferencovaným repertoárem tělesných a hlasových výrazových forem, jejichž prostřednictvím strukturují komplexní průběh jednání a organizují výměnu informací. Všechny výrazové formy psa se přitom zakládají na binárním principu: na modelu ano/ne, dobře/ špatně, správně/ nesprávně. Když budete pozorovat psa při sociální hře s jiným psem, zjistíte, že se zřetelně a bleskově vyjadřují. Pro naše oči takřka nepostřehnutelně si vyměňují signály a informace. Přitom se neustále porovnávají a objasňují si: „Co uděláš, když já udělám tohle?“, „Stáhneš se, když se stáhnou já?“, „Mohu ti důvěřovat?“ Při každém novém setkání nejprve dojde k tomuto porovnávání, psi si ověřují, že je všechno stejné jako při jejich posledním setkání. A tato komunikační gesta dorozumění stále více prohlubují, takže na konci stačí už jen pohled nebo náznak gesta.

Binární komunikace se psem

Jak je tedy možné tyto dvě oblasti učinit

Komunikační
gesta
prohlubují
dorozumění

Práce se dvěma psy

Pes musí pochopit, co po něm chceme

Zde je dorozumění samozřejmostí

pro psa pochopitelnějšími a co zahrnují? Na žádoucí (správné) chování se odpovídá souhlasnými spokojenými zvuky, motivujícími gesty, přátelskou mimikou. Tím vším se posilují. Nežádoucí chování je naproti tomu jednoznačně odmítáno nespokojenými zvuky a gesty a nepřátelskou mimikou. Člověk tedy má možnost sdělit psu své představy a přání prostřednictvím signálů. Binární komunikaci lze použít ve všech myslitelných situacích.

Jistota prostřednictvím důvěry

Binární forma komunikace psu umožňuje zařazovat a přiřazovat své chování. Může se spolehnout na to, že ho vnímáte, respektujete a že se ve vztahu k němu vyjadřujete zřetelně a neměnným způsobem.. To mu poskytne jistotu, neboť v rámci binárního systému se mu dostane vždy jedné odpovědi, již také bude schopen porozumět. Při tom zároveň získává zkušenost, že odpovědi (= reakce) lidí na jeho chování se proměňují v závislosti na tom, jak on své chování modifikuje. Chování člověka vůči psu tedy není svévolné, psa proto nevystraší a pes ho může spouštěvat svým vlastním chováním.

Výhody pro člověka

K tomu, aby se dorozuměl se psem, má tedy člověk k dispozici přímou, jednoduchou formu komunikace, která se vyrovnává i s momentálními pocity. Binární řeč skýtá šanci stanovit jasné a zřetelné hranice, protože se redukuje na základní vyjádření „ano“ nebo „ne“ a člověku pomáhá k tomu, aby byl ve svých signá-

lech stejný a tím jednoznačný. Je základem zdařilé komunikace.

Výhody pro psa

Pes se může naučit zařazovat lidské chování, protože je pro něj srozumitelné a proveditelné. V důsledku jasných a pro psa průhledných reakcí ze strany člověka si pes vyvíjí schopnost řešit případné konflikty s ním (= střety zájmů). Učí se pozorovat, přemýšlet, vyvíjí si strategie a chápavé chování.

Řešení konfliktů tedy probíhá vědoměji, hodnotový vzor se diferencuje a pes má více možností volby při řešení těchto konfliktů. Vyvíjí si sociální kompetence. Během rychlé výměny signálů vyjde najevo, zda partneri jsou ochotni své chování změnit a navzájem se přizpůsobit. Při každé výměně „ano“ a „ne“ pes získává zkušenost: „Můj protějšek se stáhne, když se stáhnu i já.“ Tím pádem pes je schopen uznat model „couvnutí“ také při jiných sociálních interakcích.

Cvičit, cvičit, cvičit

Vlastně to všechno zní velmi jednoduše. V praxi se však ukazuje, že často je to mnohem těžší, než by si člověk myslel. Stále znovu se o tom přesvědčují na svých kurzech a seminářích. Bleskovou změnu „ano“ v „ne“ a naopak musíte trénovat. Lidé mívají sklon řídit se svými

náladami. Nedokážeme hned „přehodit výhybku“, když jsme se zrovna kvůli něčemu zlobili nebo naopak z něčeho radovali. Neodpouštíme nebo jsme nedůvěřiví, zda proměna nějaké osoby nebo situace je skutečně trvalá. Připadá nám těžké žít vždy jen daným okamžikem a nemyslet na včerejšek ani na zítřek. Pes žije přirozeně jen daným okamžikem, tady a teď. V tomto ohledu bychom se od něj mohli učit. Abychom se psem vyšli, musíme se naučit během sekundy přejít od „přátelského“ do „nepřátelského“ postoje a zase zpět.

Přezkoušejte sami sebe

Abyste zjistili, zda jste při používání binární řeči skutečně důslední, musíte se stále kriticky přezkoumávat. Jsou všechny signály, které vysíláte, ve vzájemném souladu? Dokážete psa přivést k chování, jež od něj požadujete?

Aby pes byl schopen vašemu poselství, tedy vašemu „ano“ a „ne“, skutečně správně porozumět, má zásadní význam to, aby vašim signálům jednoznačně a jasně porozuměl. Proto musí vaše tělo, hlas, gesta i mimika být v souladu: buď pozitivním - ano, nebo negativním -ne. Rozhodující je kongruence, shoda polohy a síly hlasu, mimiky, gest a držení těla. Pes vždy vnímá všechny vámi vysílané signály jako celek. Anton Fichtlmeier

Všechny člověkem vysílané signály musí být jasné a jednoznačné

A také musí být ve vzájemném souladu